Naslov: U Vukovaru većinu zaposlenih čine žene, a sve ih je više i na upravljačkim pozicijama
Datum, autor: 28.2.2020. 0:00:00, Marija Molnar
Država, izvor, stranica: Hrvatska, Vukovarske novine, 10
Kategorija: Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Tržište rada, Obrazovanje, Ostalo
Površina: 4432,94 cm2
OTS: 408 (izvor: Medianet)

ISTRAŽILI SMO ZASTUPLJENOST ŽENA NA NAŠEM TRŽIŠTU RADA

U Vukovaru većinu zaposlenih čine žene, a sve ih je više i na upravljačkim pozicijama

Po broju žena prednjači Opća bolnica Vukovar. Žena je 503 od ukupno 667 radnika, a od 16 funkcija upravljanja drže čak 11

Piše: Marija Molnar
marija.molnar@vukovar.hr

Sukladno podatcima objavljenima u publikaciji Državnoga zavoda za statistiku Žene i muškarci 2019., većinska zastupljenost muškaraca na tržištu rada prisutna je u sektorima kao što su poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, rudarstvo, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, opskrba vodom, građevinarstvo, prijevoz i skladištenje te informacije i komunikacije. Većinska pak zastupljenost žena je u sektorima trgovina na veliko i malo, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, financijska djelatnost, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, umjetnost te ostale uslužne djelatnosti.

KOORDINATOR(ICE) ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Vukovar ne odudara značajno od globalne slike hrvatskog tržišta rada, žene rade na manje plaćenim poslovima u industrijskoj proizvodnji trgovini i uslužnim djelatnostima, ali pokazuje i neke specifičnosti, odnosno značajan postotak koordinatora za ravnopravnost spolova u institucijama, poduzećima i ustanovama. Do tog smo zaključka došli analizirajući broj zaposlenih, udio žena u tom broju, udio na upravljačkim pozicijama te postojanje koordinatora ili povjerenika za ravnopravnost spolova u 42 institucije, ustanove i poduzeća koja djeluju u Vukovaru, a koji su nam te podatke ustupili za potrebe ovoga teksta. Po broju zaposlenih prednjači Opća županijska bolnica Vukovar i bolnica hrvatskih veterana. Ima 667 radnika, od čega su čak 503 žene, što u ukupnom broju čini udio od 75 posto. Od 16 upravljačkih pozicija, među kojima je i ona ravnateljska, žene obnašaju 11. Slijedi Borovo d.d. s 406 zaposlenih od kojih 298 žena. Obje vodeće funkcije u ovom poduzeću obnašaju žene – predsjednica uprave i članica uprave. . . Većina žena radi i u drugoj vukovarskoj tvornici obuće Ricosta. Njih je 100 od ukupno 111 radnika, a tri su im žene na upravljačkim pozicijama. Bolnica i Ricosta imaju osobe imenovane za problematiku ravnopravnosti spolova, Borovo pak osobu zaduženu za zaštitu dostojanstva radnika, a pod čiju ingerenciju spadaju i pitanja s područja ravnopravnosti spolova.

GRADSKIM PODUZEĆIMA NA ČELU SU MUŠKARCI, USTANOVE VODE ŽENE

U gradskom poduzeću Komunalac d.o.o. zaposleno je 236 djelatnika od kojih 37 žena. Na pozicijama odlučivanja zaposlene su četiri žene, direktor je muškarac. Vodovod grada Vukovara zapošljava 100 djelatnika, od toga broja 19 su žene, a tri su na vodećim pozicijama. I u ovom je gradskom poduzeću direktor muškarac. U Tehnostanu su zaposlena 33 djelatnika, od kojih je devet žena, a među njima je i jedna na upravljačkoj poziciji. Direktor poduzeća je muškarac. Također muškarac je i direktor Vukovarske gospodarske zone u kojoj je troje zaposlenih, među njima jedna žena. Svakako treba naglasiti da tradicionalno "muška poduzeća" Komunalac, Vodovod i Tehnostan imaju osobe zadužene za problematiku ravnopravnosti spolova.

Situacija s udjelom žena u broju zaposlenih kada su u pitanju gradska poduzeća i ustanove se bitno mijenja s obzirom na djelatnosti koje poduzeće ili ustanova obavlja. Pa je tako u Razvojnoj agenciji VURA trenutno zaposleno 17 djelatnika od kojih je 11 žena, a sve osobe na vodećim funkcijama su žene, odnosno direktorica i četiri voditeljice odjela. U Gradskom muzeju Vukovar zaposlenih je 17, žena je 12, a na čelu institucije je žena. Slična je situacija i u Gradskoj knjižnici Vukovar gdje je 19 djelatnika, žena 14, a ravnateljica je također žena. Javna ustanova Hrvatski dom Vukovar upošljava sedam osoba, od toga četiri žena, a ustanovu vodi žena. Od ukupnog broja zaposlenih na Hrvatskom radiju Vukovar odnosno 15, devet je žena, a od četiri upravljačke pozicije tri obnašaju žene. Direktor je muškarac. Povjerenike za zaštitu dostojanstva radnika imaju VURA, knjižnica i radio.

Prema dobivenim podatcima, u Vukovaru postoji visoka razina ravnopravnosti prema spolu. Naša se lokalna zajednica razvija u smjeru veće ravnopravnosti, ponekad s manjim padovima, no generalno, s većim vremenskim odmakom, pozitivni pomaci su vidljivi – ističe Sučić

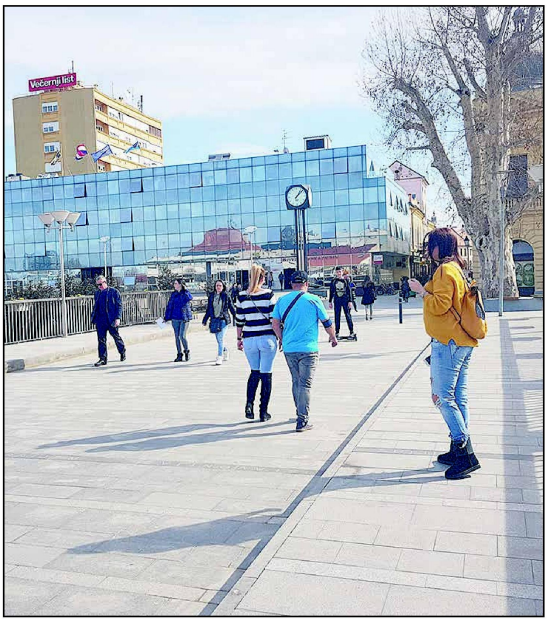

Grad Vukovar također prati trend većine žena među zaposlenima i na upravljačkim pozicijama pa je tako u vukovarskoj gradskoj upravi među 77 službenika i namještenika, udio žena 53,24 posto. U osam upravnih odjela na čelu pet su žene, a imaju i Povjerenstvo za ravnopravnost spolova.

VRTIĆIMA I ŠKOLAMA DOMINIRAJU ŽENE

Srednja strukovna škola Marko Babić ima 99 radnika, od kojih 79 žena. Na upravljačkim ih pozicijama nema, a ravnatelj je muškarac. U Srednjoj tehničkoj školi Nikole Tesle zaposleno je 97 djelatnika. Djelatnica je 47, a dvije su na pozicijama odlučivanja. I u ovoj školi ravnatelj je muškarac. U Ekonomskoj školi Vukovar pak ravnateljica je žena, škola zapošljava 70 djelatnika, od kojih su 47 žene. Glede osnovnih škola, i tu žene dominiraju u broju zaposlenih. Od 53 trenutno zaposlene osobe u OŠ Nikole Andrića, 45 je žena. Na mjestima ravnatelja, predsjednika školskoga odbora i predsjednika vijeća roditelja nalaze se žene, odnosno na tri upravljačke pozicije. U OŠ Siniše Glavaševića 63 su djelatnika odnosno 47 žena i 16 muškaraca. Školom ravna žena, a slučaj je to i u OŠ Mitnica. Tamo je pak zaposlenih 48 od kojih su 42 žene. Ravnatelj je na čelu OŠ Antuna Bauera u kojoj je zaposleno 67 djelatnika od kojih 50 žena. U OŠ Blage Zadre zaposlenih je 47, žena je 39, a ravnatelj je muškarac. Apsolutna pak dominacija žena u udjelu zaposlenih i upravljačkim pozicijama je u oba vukovarska dječja vrtića. Tek pokoja škola u Vukovaru ima osobu zaduženu za ravnopravnost spolova (Bauer i Mitnica), dok je u Andriću aktivna osoba za zaštitu dostojanstva radnika.

ODVJETNIŠTVO I SUDOVI U RUKAMA ŽENA

U Županijskom državnom odvjetništvu u Vukovaru zaposleno je 15 žena i sedam muškaraca. Šest je žena i tri muškarca na pozicijama voditelja odjela odnosno ustrojstvenih jedinica. Od četiri županijska odvjetnika tri su muškarca, na čelu institucije je muškarac. U Općinskom državnom odvjetništvu zaposleno je tek šest muškaraca i 22 žene među kojima šest

Naslov: U Vukovaru većinu zaposlenih čine žene, a sve ih je više i na upravljačkim pozicijama
Datum, autor: 28.2.2020. 0:00:00, Marija Molnar
Država, izvor, stranica: Hrvatska, Vukovarske novine, 11
Kategorija: Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Tržište rada, Obrazovanje, Ostalo
Površina: 4432,94 cm2
OTS: 408 (izvor: Medianet)

Kada se govori o vertikalnoj segregaciji tržišta rada, odnosno različitoj zastupljenosti žena i muškaraca na hijerarhijskim pozicijama unutar zanimanja, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova niz godina u svojim izvješćima o radu ukazuje na problem tzv. Staklenog stropa, uslijed kojeg žene nemaju jednake mogućnosti napredovanja

dužnosnica. Pet je općinskih državnih odvjetnika, među kojima četiri žene, a na čelu institucije je žena. Na Županijskom sudu u Vukovaru radi 60 dužnosnika, službenika i namještenika, od kojih je 40 žena. Na rukovodećim pozicijama je 11 osoba, a među njima šest žena, a predsjednik suda je muškarac.

Na Općinskom sudu u Vukovaru zaposleno je 85 djelatnika, od toga 68 žena. Njih je devet na vodećim pozicijama uključujući i predsjednicu suda. Zanimljivo da odvjetništva naglašavaju kako nisu u obvezi imenovati osobu za ravnopravnost spolova u svojim redovima. Županijski sud pak ima imenovanu članicu u Povjerenstvu za ravnopravnost spolova Vukovarsko-srijemske županije.

ŽENA VIŠE I U DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA OSIM POLICIJE I VOJSKE

U Fondu za obnovu Grada Vukovara troje je zaposlenih, sve su žene, uključujući i predsjednicu. U Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnom uredu Vukovar ukupno je zaposleno 30 radnika, među njima 25 žena koje su ujedno raspoređene i na svih sedam vodećih funkcija. U Ispostavi državnoga inspektorata u Vukovaru radi 17 službenika od čega 9 žena. Ispostavu vodi žena. U vukovarskoj područnici FINA-e a koja uključuje i poslovnicu u Iloku, zaposlena su 33 radnika, a prevladavaju žene – 85 posto. Od rukovoditeljskih radnih mjesta na četiri su žene. Ministarstvo hrvatskih branitelja ima jednu djelatnicu u uredu u Vukovaru, a u ispostavi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaposleno je osam osoba od kojih je šest žena. Voditelj ispostave je muškarac. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje Područna služba Vukovar zapošljava 10 osoba od kojih pet žena. Na dvije upravljačke pozicije su muškarci. U Javnoj ustanova Memorijalni centar Domovinskog rata radi 41 osoba. Žena je 25. Ravnatelj je muškarac, a četiri su voditeljice odjela.

Muzej vučedolske kulture ima 11 zaposlenika, od toga šest žena. Na čelnoj je poziciji žena. U Područnom centru Instituta Pilar u Vukovaru zaposlene su četiri osobe odnosno dva znanstvenika i dvije znanstvenice. Voditelj Područnog centra je muškarac. U Državnome arhivu u Vukovaru radi pet osoba od kojih tri žene. Od dva odjelna voditelja jedan je žena. Ravnatelj je muškarac. U Hrvatskoj gospodarskoj komori – Županijskoj komori Vukovar zaposleno je osam djelatnika od kojih je pet žena. Na čelu komore je također žena. Udruženje obrtnika Vukovar zapošljava troje i sve su žene, a na čelu komore je muškarac. Ministarstvo obrane Republike Hrvatske i Hrvatska vojska u gradu Vukovaru kao mjestu službe, trenutno imaju 85 pripadnika i pripadnica od čega je šest žena - tri djelatne vojne osobe i tri civilne osobe. Žena nema na voditeljskim pozicijama.

Od ukupnog broja zaposlenika u Policijskoj postaji Vukovar, oko 23 posto su žene. Na rukovodećim mjestima je 12 posto žena u odnosu na ukupan broj rukovodećih radnih mjesta u toj postaji.

Povjerenika za ravnopravnost spolova ima Fond za obnovu i razvoj Grada Vukovara, dok ostale državne institucije imaju na razini svojih resornih ministarstava regulirano to pitanje.

TRGOVINE I DALJE NAJVEĆI BAZEN ŽENSKE RADNE SNAGE

U nekoliko trgovačkih centara u Vukovaru, a koji uglavnom zapošljavaju žene, dobili smo tek tri odgovora. Doznajemo tako da u Velepromet u Vukovar d.d. radi 81 djelatnik, od toga 54 žene, a dvije su žene na pozicijama odlučivanja. Konzum u Vukovaru zapošljava 60 radnika među kojima je 47 žena. Na rukovodećim pozicijama ih je sedam od čega čak šest žena. Iz ove tvrtke poručuju da na razini cijele Hrvatske žene u Konzumu čine preko 70 posto zaposlenih kao i da više od 75 posto voditeljskih pozicija pripada ženama. U Pevexovom prodajnom centru u Vukovaru zaposleno je 13 žena i 12 muškaraca, a u Pevex logistici 10 žena i 13 muškaraca. Na vodećim je pozicijama šest muškaraca i tri žene. Velepromet ima imenovanu osobu zaduženu za problematiku ravnopravnosti spolova.

Analizirajući dobivene odgovore, 21 od 42 institucije, ustanove i poduzeća imaju zaposlenu osobu zaduženu za problematiku ravnopravnosti spolova. Ovaj podatak nam ukazuje da osviještenost o značaju ove problematike te provođenje mjera svakako vode ka većoj ravnopravnosti – komentira mag. sociologije Sučić iz vukovarske podružnice udruge B.a.b.e

RIJEČ STRUČNJAKINJA

Zamolili smo mag. sociologije Ivanu Sučić iz vukovarske podružnice udruge B.a.b.e. i voditeljicu Skloništa za žene i djecu žrtve obiteljskoga nasilja u Vukovarsko-srijemskoj županiji, za komentar ovih podataka.

- Podatci su dobiveni od 42 institucije, ustanove i poduzeća što je dobar reprezentativni uzorak. Uočavam da 21 subjekt od 42 ima zaposlenu osobu zaduženu za problematiku ravnopravnosti spolova. Ovaj podatak nam ukazuje da osviještenost o značaju ove problematike te provođenje mjera svakako vode ka većoj ravnopravnosti. Neki od poslodavaca već su uvidjeli višestruke koristi od zadovoljstva svojih zaposlenika i zaposlenica te shvaćaju da se isplati ulagati u stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja koje je senzibilizirano za različite obiteljske situacije. Primjeri dobre prakse za omogućavanje usklađivanja obiteljskih i poslovnih obveza uključuju omogućavanje fleksibilnih radnih aranžmana kao što su klizno radno vrijeme i rad od kuće, slobodan dan za polazak u vrtić ili osnovnu školu djeteta zaposlenika, prostor za boravak zaposlenika odnosno zaposlenica s djecom, prostorija za dojenje i slično. Dobre politike poduzeća trebaju se uvoditi ne samo kao sredstvo za zadržavanje, već i kao sredstvo za privlačenje talenata. S druge strane, država treba svojim poreznim olakšicama stvoriti uvjete, odnosno smanjiti troškove poslodavaca za ove mjere. Ono što ovi podatci svakako pokazuju jeste to da u Vukovaru postoji visoka razina ravnopravnosti prema spolu. Naša se lokalna zajednica razvija u smjeru veće ravnopravnosti, ponekad s manjim padovima, no generalno, s većim vremenskim odmakom, pozitivni pomaci su vidljivi – ističe Sučić. Za jaz u plaćama muškaraca i žena Sučić kaže da je odraz vertikalne segregacije na tržištu rada, odnosno posljedica činjenice da u područjima s nižom prosječnom bruto plaćom žene uglavnom zauzimaju hijerarhijski niža radna mjesta s nižom pripadajućom plaćom.

- S druge strane, u područjima u kojima žene imaju veću prosječnu plaću od muškaraca, isto je povezano s drugom vrstom spolnih stereotipa koji fizički teže poslove atribuira muškima, zbog čega žene tamo popravljaju prosjek budući da se gotovo isključivo zapošljavaju na administrativnim pozicijama – navodi Sučić.

LJUBIČIĆ: "PRIMIJENITI POSEBNE MJERE"

Osvrt za Vukovarske novine o stanju na tržištu rada u Hrvatskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji dala je i pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić.

- Prema analizi podataka Državnog zavoda za statistiku za 2018. godinu, žene su u ukupnom broju zaposlenih osoba sudjelovale s oko 46 posto. U odnosu na prethodno razdoblje, jaz u stopi zaposlenosti smanjen je za blagih 0,18 posto, međutim, podatci za prva 3 kvartala 2019. godine ukazuju na moguće smanjenje udjela žena na godišnjoj razini jer njihov prosječni udio u zaposlenom stanovništvu za to razdoblje iznosi 45,7 posto. Ono što je pozitivno jest da usporedba podataka iz anketa o radnoj snazi za 2017. i 2018. godinu pokazuje da je broj zaposlenika porastao za 2,16 posto, a da je pritom postotni udio muškaraca i žena u ukupnoj masi zaposlenika zadržan na istoj razini kao i u 2017. godini, iz čega proizlazi da je porast iz aspekta udjela pojedinog spola uravnotežen, odnosno da je u količini za koju je broj zaposlenika porastao otprilike jednak broj muškaraca i žena. Promatrajući strukturu zaposlenika po spolu prema područjima djelatnosti, iz podataka u Anketi o radnoj snazi u 2018. godini proizlazi da je ozbiljna neravnoteža zastupljenosti muškaraca i žena i dalje prisutna u sektoru poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, gdje muškarci u prosjeku čine preko 73 posto zaposlenika, zatim u sektoru industrije, gdje u prosjeku čine također preko 73 posto te sektoru prijevoza, gdje muškarci u prosjeku čine oko 80 posto. Osim navedenog, neuravnoteženost postoji i u području tzv. ostalih usluga, gdje žene u prosjeku čine preko 75 posto zaposlenika. Kao relativno uravnoteženim sektorima pokazuju se djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane te javna uprava, obrana i obvezno socijalno osiguranje. Svakako je na ovom mjestu važno naglasiti i znatno slabiju poduzetničku aktivnost žena te ukazati na okolnost da svega 35 posto samozaposlenih osoba čine žene – naglašava Ljubičić.

PROBLEM TZV. STAKLENOG STROPA

Kada se govori o vertikalnoj segregaciji tržišta rada, odnosno različitoj zastupljenosti žena i muškaraca na hijerarhijskim pozicijama unutar zanimanja, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova niz godina u svojim izvješćima o radu ukazuje na problem tzv. Staklenog stropa, uslijed kojeg žene nemaju jednake mogućnosti napredovanja. Primjerice, ako promatramo pristup pozicijama ekonomskog odlučivanja, prema podacima HANFA-e, udio žena u upravama dioničkih društava čije su dionice (na dan 31. 12. 2018.) bile uvrštene na uređeno tržište kojim upravlja Zagrebačka burza d.d. (u obzir nisu uzeta društva koja su bila u stečaju ili likvidaciji) je iznosio 14,39 posto dok je udio žena u nadzornim odborima navedenih društava iznosio 21,41 posto. Pravobraniteljica naglašava da je riječ je o kontinuiranom trendu.

JAZ U PLAĆAMA IZNOSI 12,74 POSTO, A MIROVINA 21,54 POSTO

- Iz nižeg udjela žena u broju zaposlenih te segregacije na tržištu rada proizlazi jaz u plaćama između muškaraca i žena koji, prema zadnje dostupnim podatcima o prosječnoj bruto plaći zaposlenih osoba, iznosi 12,74 posto. Dugoročna posljedica ovakvog odnosa na tržištu rada je još dublji jaz u odnosu na mirovine, koji prema prosječnom iznosu mirovina u 2018. godini, iznosi 21,54 posto. Kad je u pitanju položaj žena na tržištu rada u Vukovarsko-srijemskoj županiji, većina trendova uočenih na nacionalnoj razini prisutna je i na razini županije. Prema posljednjim dostupnim podatcima Državnog zavoda za statistiku o zaposlenima u pravnim osobama po županiji, prema spolu i Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. (stanje na dan 31. ožujka 2018. godine), udio žena u ukupnom broju zaposlenih u pravnim osobama iznosio je 46,26 posto. Analiza navedenih podataka pokazuje prisutnost horizontalne segregacije u poljoprivredi i svim granama industrije, zatim djelatnostima prijevoza i skladištenja, informacije i komunikacije, javne uprave i obrane. Dominantan udio žena prisutan je u području trgovine na veliko i malo, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, obrazovanja, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te umjetnosti, zabave i rekreacije. Relativno uravnoteženim područjima djelatnosti pokazuju se djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, poslovanje nekretninama, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti te ostale uslužne djelatnosti – navodi Ljubičić. Zaključno, pravobraniteljica Ljubičić ističe da nepovoljan položaj žena na tržištu rada te uočene neravnoteže ukazuju na potrebu razmatranja primjene posebnih mjera u smislu Zakona o suzbijanju diskriminacije, odnosno Zakona o ravnopravnosti spolova radi neutralizacije većih neravnoteža, u čemu veliki potencijal imaju i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.